

'Hoger rendement door thematische aanpak'

Zuid-Holland legt focus op transportveiligheid

De provincie Zuid-Holland en de vier Zuid-Hollandse veiligheidsregio's hebben 2010 uitgeroepen tot het jaar van transport en veiligheid. Via een gemeenschappelijk programma willen de partijen de publieke bewustwording van transportrisico's in de provincie vergroten en de bestuurlijke en operationele samenwerking in de preparatie- en responsfase verbeteren.

Het project wordt dit najaar afgesloten met een interregionale rampenoefening en een bestuurlijk symposium. Dat het vervoer van gevaarlijke stoffen in Zuid-Holland aan de top staat van het lijstje grootste veiligheidsrisico's, behoeft geen betoog. De haven- en industrieclusters in het Rijnmondgebied en rond de Drechtsteden genereren dagelijks grote vervoersstromen over de weg, het water, het spoor en ook via buisleidingen. Het is dan ook niet verwonderlijk dat een risicobelevingsonderzoek onder burgers in de veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond (VRR) opleverde dat mensen zich over dat risico het meest zorgen maakten.

Onafhankelijk van Rotterdam-Rijnmond voerde ook de Veiligheidsregio Zuid-Holland-Zuid een soortgelijk belevingsonderzoek uit, als input voor het risicocommunicatiebeleid. De ervaringen in beide regio's trokken ook de aandacht van de regio's Haaglanden en Hollands Midden en van de provincie Zuid-Holland. Zo ontstond het plan voor een gezamenlijk project van alle vier de

- Het gezamenlijk vertalen van het risicobeeld naar een strategie voor risicocommunicatie;
- Het organiseren van een bestuurlijke en operationele rampenoefening rond een transportcalamiteit in het grensgebied van drie regio's.

Praktijkexerctie

'De risico's van het transport van gevaarlijke stoffen over de weg, het water en het spoor liggen natuurlijk het meest voor de hand', verklaart Yde Hamstra, programmamanager transport en veiligheid bij de provincie Zuid-Holland. 'Juist daarom hebben we in het kader van het programma gekozen voor het uitwerken van een scenario dat burgers en professionals minder op het netvlies hebben, namelijk buisleidingincidenten. Er liggen heel wat buisleidingen in de Zuid-Hollandse regio's; behalve leidingstraten voor het transport van chemische producten lopen er ook hogedruk gastransportleidingen door bewoond gebied. Een realistisch scenario met zo'n hogedruk gastransportleiding vormt het vertrekpunt voor het ontwikkelen van een maatgevend scenario en het organiseren van een operationele oefening. Bij de bestuurlijke oefening kiezen we bewust voor een locatie in het grensgebied van drie regio's, om de coördinatie bij zo'n grenscalamiteit te toetsen. Het scenario is een incident met een schip met gevaarlijke stoffen op de grens van de veiligheidsregio's Rotterdam-Rijnmond, Zuid-Holland Zuid en Hollands-Midden.'

Het berekenen van de mogelijke effecten en de benodigde deskundigheid en slagkracht en het formuleren van het handelingsperspectief voor burgers en professionals staat centraal in het door de Zuid-Hollandse partners ontwikkelde scenario. Op basis van de uitkomsten van studie en scenario-ontwikkeling, geven de provincie en de regio's ook vorm aan een risicocommunicatie-campagne. Via een uniforme aanpak en op hetzelfde moment, maar wel met een zekere vrijheid voor de betrokken regio's om op detail hun eigen invulling aan de boodschap te geven. De ene regio is immers de andere niet.

Het gezamenlijk optrekken van de vier Zuid-Hollandse regio's is vanuit het oogpunt van operationele voorbereiding gewenst

Zuid-Hollandse veiligheidsregio's, met de provincie als stimulator en projectpartner. In maart dit jaar werd een startconferentie georganiseerd, waaraan naast de betrokken overheden ook vertegenwoordigers van het bedrijfsleven deelnamen.

Het programma van 'het jaar van transport en veiligheid' kent vier deelprojecten.

- Het vaststellen van een maatgevend incidentscenario voor de bestuurlijke en operationele preparatie;
- Het opstellen van een interregionale visie op transportveiligheid;

Buisleidingen vormen een belangrijke risicobron in Zuid-Holland

Hamstra legt uit dat het themajaar goed aansluit op de komende herziening van het externe veiligheidsbeleid in de provincie. 'We zitten in de slotfase van het beleidsprogramma externe veiligheid voor de periode 2006-2010. Momenteel wordt een nieuw programma voorbereid. De visie die we in het kader van het jaar van transport en veiligheid ontwikkelen, willen we in het nieuwe programma voor 2011-2014 integreren. Zo kunnen we de resultaten van de projecten die dit jaar worden uitgevoerd ook op langere termijn borgen.'

Interregionale vraagstukken

Directeur Don Berghuijs van de Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond benadrukt het belang van het interregionale themajaar. 'Allereerst vind ik een thematische aanpak van veiligheidsvraagstukken een goede benadering. De ervaringen met het overstroomingsprogramma Waterproof hebben ons al geleerd dat zo'n themabenadering in de risicocommunicatie met de burgers een hoger rendement oplevert. Er blijft dan meer van de boodschap hangen dan bij een algemene campagne rond veiligheidsrisico's in brede zin. En ook voor de professionals biedt een thematische benadering handvatten voor het daadkrachtig en eenduidig behandelen van vraagstukken op het gebied van proactie en preparatie.'

Het gezamenlijk optrekken van de vier Zuid-Hollandse regio's in volgens Berghuijs met name vanuit het oogpunt van operationele voorbereiding gewenst. 'Door gezamenlijk op basis van een realistisch maatgevend scenario de benodigde respons en de te volgen procedures te formuleren, krijgen we meer eenheid van handelen. Dat is in dit dynamische gebied essentieel.

Transportroutes doorsnijden de regiogrenzen in Zuid-Holland op vele plaatsen en de effecten van een grote chemische calamiteit kunnen gemakkelijk tot over regiogrenzen reiken. Voor de interregionale communicatie, onderlinge uitwisseling van staffuncties en het organiseren van interregionale bijstand is een belangrijke voorwaarde dat we allemaal dezelfde tactieken en procedures hanteren.'

Voor de bestuurlijke coördinatie in het complexe benedenrivieren-gebied tussen de regio's Rotterdam-Rijnmond, Hollands Midden en Zuid-Holland-Zuid is enige jaren geleden al een bestuurlijke coördinatieregeling afgesloten, waarbij de regiobesturen hebben bepaald dat de voorzitter van de regio Zuid-Holland-Zuid bij een incident in de rivierdelta de bestuurlijke coördinatie op zich neemt. Dat voorkomt onnodig tijdverlies door discussie over de exacte locatie van het incident in een gebied waar de regiogrenzen op het water diffuus zijn.

Don Berghuijs: 'Bij incidenten op het water heb je bijna per definitie met grenskwesties te maken. Hetzij tussen gemeenten, hetzij tussen regio's. Dat geldt in het bijzonder in de regiodriehoek rond de Drechtsteden, maar in Rotterdam-Rijnmond bijvoorbeeld ook op de Nieuwe Waterweg. Door de sterke stroming die er vrijwel altijd staat, zal een incident zich gemakkelijk verplaatsen, waardoor zowel het bron- als effectgebied voortdurend verschuift, ook over gemeentegrenzen heen. Een scheepvaartincident op deze levensader voor de Rotterdamse haven wordt daarom vanaf het eerste moment van melding als een GRIP-4 incident met regionale bestuurlijke coördinatie behandeld.'

Auteur >> Rob Jastrzebski